УТВЪРДИЛ: …….
ЙОРДАНКА КОСТАДИНОВА
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ

СЪГЛАСУВАЛ: ……..
СВЕТЛАНА ВАСИЛЕВА
НАЧАЛНИК НА
РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО - ДОБРИЧ

СЪГЛАСУВАЛ: *ОБЛАСТЕН СЪВЕТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ*
Решение № 1 / 09.04.2024 г. от неприсъствено заседание на Областен съвет за развитие
в съответствие с чл.55, ал.1 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ (2024 – 2026 г.)

СПИСЪК СЪС СЪКРАЩЕНИЯТА

ДГ	Детска градина
ДСП	Дирекция за социално подпомагане
ДПЛР	Допълнителна подкрепа за личностно развитие
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни
НПО	Неправителствена организация
НЕИСПУО	Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование
НУ	Начално училище
ОЗД	Отдел „Закрила на детето“
ОПЛР	Обща подкрепа за личностно развитие
ОУ	Основно училище
РДСП	Регионална дирекция за социално подпомагане
РЕПЛРДУСОП	Регионален екип за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Средно училище
ЦОП	Център за обществена подкрепа
ЦОУД	Целодневна организация на учебния ден
ЦПЛР	Център за подкрепа за личностното развитие
ЦСОП	Център за специална образователна подкрепа
ДМСГД	Дом за медико-социални грижи за деца

РЕЗЮМЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ

Стратегическата част на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на област Добрич се разработва в контекста на актуалното състояние на образователните институции на територията на областта и проученият капацитет на общините за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците. Стратегическата част е в съответствие с националната политика в областта на приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование.

Целите и приоритетите на Областната стратегия са съобразени със законовата рамка на процеса на приобщаващо образование в българските образователни институции и изконното право на всяко дете да бъде приобщено и ценено, да се гарантира достъпа му до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности.

В Областната стратегия се уреждат обществените отношения, свързани с процесите на приобщаващото образование, както и дейностите на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Основните принципни постановки, залегнали в настоящата стратегия са:

Гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина и училище най-близо до неговото местоживеене и качествено образование.

Приемане и зачитане уникалността на всяко дете и ученик и подкрепа на неговото личностно израстване, на които образователните институции трябва да откликнат по най-подходящия начин, чрез гарантиране на максимално развитие на неговия потенциал.

Професионално развитие и повишаване на педагогическите компетентности на работещите в образователните институции с оглед на откликване на необходимостта от осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда на децата и учениците.

Сътрудничество на институциите в системата на предучилищното и училищното образование на всички равнища – управление, диалог и екипност, споделяне на добри практики в процеса на приобщаващото образование, ефективно взаимодействие с родителските общности и НПО, осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда.

Настоящата стратегия е за двугодишен период и се фокусира върху приоритети, даващи отговор как приобщаващото образование да се случи в детските градини и училищата осъзнато и пълноценно и да гарантира качествено образование за всяко дете и ученик.

ВЪВЕДЕНИЕ, НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТКАТА.

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на област Добрич е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование (*обн. ДВ бр. 79 от 13.10.2015 г., изм. и доп.ДВ.бр.34 от 3 май 2022 г.) (ЗПУО) и чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПСМ № 286 от 04.11.2016 г.).изменение и допълнение с ПСМ №289 /12.12.2018 г.*/

ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ.

Процесът на разработване на Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на област Добрич съдържа три основни етапа: Подготвителен, в който се планира и организира работата на общините в област Добрич във връзка с изготвяне на Анализ на потребностите относно подкрепата за личностно развитие на децата и учениците; Същностен, в които се извършват дейности, свързани с проучване на анализите на общините, определяне на визия, цели, дейности в настоящата стратегия и Финален – свързан с разработването на стратегическия документ като окончателен. Освен тези три основни етапа са осъществени дейности, свързани с координиране, съгласуване, отчетност на техническия екип. Областната стратегия се основа на цялостен и системен подход на организация и сътрудничество, както и ориентирания към резултата подход. Стремежът е към концентрация на обхвата на ограничен брой приоритети в съответствие с философията на приобщаващото образование заложени в Закона за предучилищното и училищното образование и съпътстващите го нормативни документи и силна обвързаност на целите с реално измерими и проследими индикатори за резултат.

Проучен е пакет от действащи стратегически документи на европейско, национално, регионално и местно ниво, различни секторни стратегии и програми, статистически данни. Особено важен източник на информация за актуалното състояние на образователните институции на територията на областта и капацитета за осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците са Анализите на потребностите относно подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, изготвени от общините на територията на област Добрич.

АНАЛИЗ ЗА ПРЕДХОДНИЯ ПЕРИОД:

Цялостната политика за приобщаване е насочена към създаване на условия за подкрепа на индивидуалността на всяко дете/ученик чрез премахване на пречките пред ученето и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота.

Осигурява се подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности. В периода от учебната 2023/2024 година, броят на подкрепените деца и ученици със специални образователни потребности е 728. Подкрепата се оказва от специалисти, назначени в детски градини и училища или в регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващо образование.

Подкрепа за личностно развитие за децата и учениците с изявени интереси в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта се осъществява от 5 центъра за подкрепа за личностно развитие в областта.

Подобрени са условията за превенция на отпадането от училище и за мотивация за учене чрез въвеждане на нови регламенти относно заниманията по интереси. Заниманията по интереси се организират в съответствие с желанията на родителите и на самите ученици, както и с възможностите на училището.

Провеждат се устойчиви политики и за подкрепа на децата и учениците с изявени таланти и способности.

Ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП от специалисти назначени в образователните институции

община	***бр. деца/ ученици***	***детски градини***	***основни училища***	***средни училища***	***професионални гимназии***	***ЦСОП***
Балчик						39
Генерал Тошево	8			8		
Добрич	191	44	52	95		89
Добричка						
Каварна	10			10		18
Крушари	10			10		
Тервел		3	2	19	5	
Шабла						
общо	***248***	***47***	***54***	***142***	***5***	***146***

Ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП от специалисти назначени в РЦПППО-Добрич

община	***бр. деца/ ученици***	***детски градини***	***основни училища***	***обединени училища***	***средни училища***	***професионални гимназии***
Балчик	51	28	9		14	
Генерал Тошево	20	3	9		4	4
Добрич	161	54	32	7	19	49
Добричка	56	12	34	6	4	
Каварна	33	17	8			8
Крушари	1		1			
Тервел						
Шабла	12	3	3		6	
общо	***334***	***117***	***96***	***13***	***47***	***61***

Значими усилия са насочени и към приобщаването и образователната интеграция в образователната система на деца и ученици от уязвими групи и на деца и ученици, търсещи или получили международна закрила.

Постигнати са успехи по отношение на повишаването на обхвата на деца и ученици от уязвими групи в предучилищно и училищно образование, повишаването на тяхното участие в средно и във висше образование.

Прилагат се мерки за насърчаване и реализиране на процеса на образователна десегрегация, които ведно с мерки за формиране на толерантност и умения за интеркултурен диалог оказват положително въздействие по отношение на равния достъп до качествено образование на всички деца и ученици. Въпреки положените усилия, приобщаването и образователната интеграция на деца и ученици от уязвими групи остават предизвикателство, което изисква устойчиви усилия от страна на общините и заинтересованите страни.

През последните години се прилагат устойчиви политики, насочени към превенция и интервенция на насилието и тормоза и за създаване на подкрепяща и сигурна образователна среда. Като част от мерките в тази област е увеличен броят на училищните психолози и педагогическите съветници.

Същевременно системното взаимодействие остава предизвикателство, доколкото прилагането му зависи от конкретната образователна институция.

Ключов момент за превенция и справяне с агресията и насилието в образователните институции е привличането на родителите като активен партньор на педагогическите специалисти, образователните медиатори и на социалните работници.

Политиката за приобщаващото образование се надгражда и чрез изпълнение на мерки: за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание; за кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща образователна степен; за мотивация за продължаване на образованието и за участие на пазара на труда.

Предприети дейности и мерки за приобщаващо образование на деца и ученици със специални образователни потребности към 31.01.2023 г.:

- изготвени оценки на образователните потребности на деца и ученици чл. 190, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУО и чл. 135, чл. 134, ал. 1 и ал. 2 и чл.136, ал. 2 от Наредбата за приобщаващо образование - **292** деца и ученици;
- осигурено ресурсно подпомагане на **728** деца и ученици със специални образователни потребности от региона;
- осигурена педагогическа и психологическа подкрепа на **146** деца и ученици в ЦСОП от региона;
- проведен скрининг за определяне на риска от възникване на обучителни затруднения за децата на 3 г. – 3 год. и 6 месеца на **72 %** от броя на децата на определената възрастова група
- насочени деца и ученици в предучилищна и училищна възраст, търсещи или получили международна закрила, за обучение в общинските детски градини, държавните и общинските училища и ЦСОП на територията на област Добрич по чл. 9, ал. 3 от ЗПУО – **195** деца и ученици
- общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в детски градини по чл. 35 и в училищатапо чл. 38 от Закона за предучилищното и училищното образование **-728**
- от общия брой с ресурсно подпомагане от РЦПППО **-334**

- общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в ЦСОП област Добрич / ЦСОП „Д-р П. Берон“ град Добрич, ЦСОП гр. Каварна, ЦСОП с. Кранево/ - **146**
- **50** обучени специалисти от **6** общини и **24** образователни институции за прилагане на Карта за функционална оценка (ICF-CY).
- **организирани 8 информационни семинара с 92 специалисти от ЕПЛР в образователните институции** за прилагане на Карта за функционална оценка (ICF-CY)

ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ПРОЦЕСА НА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ В КОНТЕКСТА НА ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ И НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се осигурява от институциите в системата на предучилищното и училищното образование съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги съгласно чл. 174 ал. 1 от ЗПУО.

Подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им съгласно чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование.

Наредбата за приобщаващото образование определя държавният образователен стандарт за приобщаващо образование, както и редът за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

Децата и учениците имат право да получат обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие съгласно чл. 171, ал. 1, т. 7 от ЗПУО.

Общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява там, където са детето и ученикът – чл. 177 ал. 2 от ЗПУО.

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик и включва:

1. екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на ЗПУО;
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език (само за детските градини);
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;
8. библиотечно-информационно обслужване;
9. грижа за здравето;
10. осигуряване на общежитие;
11. поощряване с морални и материални награди;
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;

14. логопедична работа;

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби. Тя включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;

2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;

3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;

4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

5. ресурсно подпомагане.

Съгласно чл. 81 от Наредба за приобщаващо образование, допълнителната подкрепа е:

- краткосрочна (минимум 1 учебна година, максимум – до края на етап на обучение);
- дългосрочна – повече от един етап или степен на обучение или за целия период на обучение.

Дейности в подкрепа на образователната система:

1. Разработване и прилагане на модели и инструменти за приобщаващо образование на деца и ученици

1.1. Разработване и прилагане на модел за функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания в институциите в системата на предучилищното и училищното образование

1.1.1 Разработване на карта за функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания във връзка с прилагането на Международната класификация за функционирането на човека, увреждания и здравето на деца

1.1.2. Провеждане на обучения на специалисти от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО), регионалните здравни инспекции (РЗИ) и дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП) за прилагане на картата за функционална оценка съгласно ICF-CY (International classification of functioning, disability and health: children and youth version: ICF-CY)

1.1.3. Въвеждане на междусекторен подход при прилагане на картата за функционална оценка съгласно ICF-CY на ниво 28 области от страна на обучените специалисти от регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, регионалните здравни инспекции и дирекциите „Социално подпомагане“

1.2. Разработване на инструмент за идентифициране на маркери на риск при деца и ученици и за определяне на възможности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в риск

1.3. Разработване на инструмент за откриване на дарбите и за определяне на възможности за стимулирането им чрез допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби

Цялостната политика за приобщаване е насочена към създаване на условия за подкрепа на индивидуалността на всяко дете/ученик чрез премахване на пречките пред ученето и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота.

Осигурява се подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в образователната система.

Подкрепа за личностно развитие за децата и учениците с изявени интереси в областта на науката, технологиите, изкуствата и спорта се осъществява от 5 центъра за подкрепа за личностно развитие в областта.

Подобрени са условията за превенция на отпадането от училище и за мотивация за учене чрез въвеждане на нови регламенти относно заниманията по интереси.

Заниманията по интереси се организират в съответствие с желанията на родителите и на самите ученици, както и с възможностите на училището.

Значими усилия са насочени и към приобщаването и образователната интеграция в образователната система на деца и ученици от уязвими групи и на деца и ученици, търсещи или получили международна закрила.

Постигнати са успехи по отношение на повишаването на обхвата на деца и ученици от уязвими групи в предучилищно и училищно образование, повишаването на тяхното участие в средно и във висше образование. Прилагат се мерки за насърчаване и реализиране на процеса на образователна десегрегация, които ведно с мерки за формиране на толерантност и умения за интеркултурен диалог оказват положително въздействие по отношение на равния достъп до качествено образование на всички деца и ученици. Въпреки положените усилия, приобщаването и образователната интеграция на деца и ученици от уязвими групи остават предизвикателство, което изисква устойчиви усилия от страна на общините и заинтересованите страни.

През последните години се прилагат устойчиви политики, насочени към превенция и интервенция на насилието и тормоза и за създаване на подкрепяща и сигурна образователна среда. Като част от мерките в тази област е увеличен броят на училищните психолози и педагогическите съветници.

Същевременно системното взаимодействие остава предизвикателство, доколкото прилагането му зависи от конкретната образователна институция.

Ключов момент за превенция и справяне с агресията и насилието в образователните институции е привличането на родителите като активен партньор на педагогическите специалисти, образователните медиатори и на социалните работници.

Политиката за приобщаващото образование се надгражда и чрез изпълнение на мерки: за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание; за кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща образователна степен; за мотивация за продължаване на образованието и за участие на пазара на труда.

Дейностите организирани за децата в риск по смисъла на ЗПУО (Допълнителни разпоредби, §1, т. 6) се осъществяват с Инструмент за идентифицирует на маркери на риск при деца и ученици, като се определяне възможности за предоставяне надопълнителна подкрепа за личностно развитие на деца ученици в риск. Работата с инструментариума предполага изграждане на добра доверителна връзка между детето и специалистите в училище/детската градина, могат да се използват възможностите на екипите за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в чиито състав влизат психолог, педагогически съветник, логопед. В екипа може да се включат и други специалисти, както и представители на други органи за закрила на детето. Важно да бъде съхранена психиката на детето, както и да не се дава възможност спорът между родителите да се пренесе на територията на образователната институция. **Детето трябва да се чувства спокойно и защитено на територията на образователната институция.**

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА / ПРОФИЛ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ ИНСТИТУЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТТА.

Общи сведения за образователните институции в областта към 31.01.2024г.

На територията на област Добрич са разположени осем общини, в които се организира обучението, възпитанието и се осигурява обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в училища и детски градини, посочени в приложените таблици:

Детски градини

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Балчик	Балчик	ДГ № 1 "ЗДРАВЕЦ"	4	70	12	7	36	15
Балчик	Балчик	ДГ № 2 "ЗНАМЕ НА МИРА"	9	179	34	25	69	51
Балчик	Балчик	ДГ № 3 "ЧАЙКА"	6	116	26	24	45	21
Балчик	Гурково	ДГ "ДЪГА" с. Гурково	1	12	6	1	1	4
Балчик	Дропла	ДГ "ДОБРУДЖАНЧЕ"	1	14	2	2	6	4
Балчик	Кранево	ДГ "Веселите делфинчета"	1	16	3	4	6	3
Балчик	Ляхово	ДГ СЕЛО ЛЯХОВО	1	13	2	1	6	4
Балчик	Оброчище	ДГ "Първи юни"	4	80	8	6	24	42
Балчик	Сенокос	ДГ "МИР"	1	21	7	2	5	7
Балчик	Соколово	ДГ "ЗВЕЗДИЦА"	1	17	1	4	4	8
Балчик	Стражица	ДГ "РАДОСТ"	1	15	4	0	5	6

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Генерал Тошево	Василево	ДГ с. Василево	1	15	3	1	8	3
Генерал Тошево	Генерал Тошево	ДГ "Пролет"	4	94	13	13	38	30
Генерал Тошево	Генерал Тошево	ДГ "Първи юни"	4	78	7	8	36	27
Генерал Тошево	Кардам	ДГ "Дъга"	1	13	1	4	4	4
Генерал Тошево	Красен	ДГ с. Красен	1	12	3	1	4	4
Генерал Тошево	Люляково	ДГ с. Люляково	1	14	5	0	4	5
Генерал Тошево	Присад	ДГ с. Присад	1	18	4	4	6	4
Генерал Тошево	Пчеларово	ДГ "Дора Габе"	1	18	3	5	1	9
Генерал Тошево	Спасово	ДГ с. Спасово	2	35	8	5	5	17

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Добрич	Добрич	ЧДГ "Леонардо да Винчи"	4	22	1	3	8	10
Добрич	Добрич	ДГ № 8 "БОДРА СМЯНА"	11	277	25	25	123	104
Добрич	Добрич	ДГ № 10 "Слънчице"	6	156	23	28	47	58
Добрич	Добрич	ДГ № 12 "Щурче"	10	257	31	34	93	99
Добрич	Добрич	ДГ"ПЪРВИ ЮНИ" №17	6	155	22	15	62	56
Добрич	Добрич	ДГ № 18 "ДОРА ГАБЕ"	5	125	15	14	45	51
Добрич	Добрич	ДГ № 20 "РАДОСТ"	6	159	18	10	62	69
Добрич	Добрич	ДГ № 23 "ЗВЕЗДИЦА"	10	242	27	33	113	69
Добрич	Добрич	ДГ № 25 "ВЕСЕЛА"	10	236	31	33	89	83
Добрич	Добрич	ДГ № 26 "Звънче"	5	135	17	17	59	42
Добрич	Добрич	ДГ № 27 "СЛАВЕЙЧЕ"	9	238	15	33	99	91

Добрич	Добрич	ДГ № 32 "ЗОРНИЦА"	8	199	37	27	70	65

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Добричка	Алцек	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	10	1	0	5	4
Добричка	Батово	ДГ "Зорница"	1	16	4	3	6	3
Добричка	Бенковски	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	16	4	0	8	4
Добричка	Божурово	ДГ "Слънчице"	2	29	8	4	8	9
Добричка	Бранище	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	29	3	4	10	12
Добричка	Ведрина	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	12	4	1	3	4
Добричка	Владимирово	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	15	3	3	4	5
Добричка	Воднянци	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	16	3	7	3	3
Добричка	Долина	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	12	1	2	5	4
Добричка	Дончево	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	12	2	3	6	1
Добричка	Житница	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	7	1	2	3	1
Добричка	Карапелит	ДЕТСКА ГРАДИНА	2	30	7	7	5	11
Добричка	Котленци	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	8	1	3	2	2
Добричка	Ловчанци	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	17	2	3	5	7
Добричка	Лясково	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	21	2	5	7	7
Добричка	Овчарово	ДГ "ДОБРУДЖАНЧЕ"	1	18	1	4	8	5
Добричка	Одърци	ДЕТСКА ГРАДИНА	2	26	6	8	6	6
Добричка	Паскалево	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	19	4	4	10	1
Добричка	Плачидол	ДГ "Мики Маус"	1	14	3	3	1	7
Добричка	Победа	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	25	2	8	10	5
Добричка	Подслон	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	23	4	4	10	5
Добричка	Пчелино	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	17	2	2	4	9

Добричка	Сливенци	ДГ "Слънце"	1	12	0	3	5	4
Добричка	Смолница	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	21	4	4	5	8
Добричка	Стефан Караджа	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	24	5	3	7	9
Добричка	Стефаново	ДГ "ДЪГА"	1	18	2	3	7	6
Добричка	Стожер	ДГ "ЗДРАВЕЦ"	3	71	13	18	20	20
Добричка	Фелдфебел Денково	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	13	4	2	5	2
Добричка	Царевец	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	22	9	4	5	4
Добричка	Черна	ДЕТСКА ГРАДИНА	1	20	2	7	6	5

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Каварна	Българево	ДГ "Калиакра"	1	19	3	3	8	5
Каварна	Каварна	ДГ „Радост“	5	109	20	13	40	36
Каварна	Каварна	ДГ "Здравец"	6	121	17	22	41	41
Каварна	Каварна	ДГ " Детелина"	4	99	18	15	33	33
Каварна	Септемврийци	ДГ “Слънце“	2	17	2	2	9	4

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Крушари	Крушари	ДГ с. Крушари	6	113	20	17	34	42

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Тервел	Безмер	ДГ ДЕТСКИ СВЯТ	2	39	5	3	10	21
Тервел	Жегларци	ДГ "Детелина"	1	13	2	2	5	4
Тервел	Зърнево	ДГ Детски рай	2	32	4	4	11	13
Тервел	Коларци	ДГ "Светулка"	2	23	4	6	10	3
Тервел	Нова Камена	ДГ Теменуга	2	29	7	0	9	13
Тервел	Орляк	ДГ "СЛЪНЧИЦЕ"	3	39	9	9	13	8
Тервел	Тервел	ДГ №3 "Първи юни"	5	83	11	9	25	38
Тервел	Тервел	ДГ № 1 "Детелина"	4	71	9	11	24	27
Тервел	Тервел	ДГ № 2 "Здравец"	3	43	5	5	20	13

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой групи	Общ брой деца	Брой момчета 1-3 години	Брой момичета 1-3 години	Брой момчета 4-7 години в ПГ	Брой момичета 4-7 години в ПГ
Шабла	Шабла	ДГ "ДОРА ГАБЕ"	4	80	10	13	29	28

Училища

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Балчик	Балчик	Основно училище "Св. Св. Кирил и Методий"	7	158	72	82	1	0
Балчик	Балчик	Основно училище „Антим I”	14	316	156	158	0	0

Балчик	Балчик	Средно училище "Христо Ботев"	24	427	52	65	152	148
Балчик	Оброчище	Средно училище "Христо Смирненски"	23	193	57	51	35	49
Балчик	Сенокос	Основно училище "Георги Раковски"	6	76	42	30	2	0
Балчик	Соколово	Основно училище "Васил Левски"	4	53	21	22	3	4

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Генерал Тошево	Генерал Тошево	Основно училище "Христо Смирненски"	8	163	87	74	1	1
Генерал Тошево	Генерал Тошево	Средно училище "Никола Вапцаров"	19	304	99	128	35	42
Генерал Тошево	Генерал Тошево	ПГЗ "Тодор Рачински"	15	259	7	4	147	98
Генерал Тошево	Кардам	Основно училище "Христо Ботев"	4	22	7	15	0	0
Генерал Тошево	Красен	Основно училище "Йордан Йовков"	4	34	10	15	4	4
Генерал Тошево	Преселенци	Основно училище "Васил Левски"	4	36	14	21	0	1
Генерал Тошево	Спасово	Основно училище "Йордан Йовков"	5	55	23	29	2	1

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Добрич	Добрич	Обединено училище "Йордан Йовков"	10	162	44	47	38	25
Добрич	Добрич	Основно училище "Никола Йонков Вапцаров"	7	97	46	35	6	2
Добрич	Добрич	Основно училище "Панайот Волов"	7	118	54	52	4	5
Добрич	Добрич	Основно училище "Стефан Караджа"	17	202	105	94	0	1
Добрич	Добрич	Основно училище "Хан Аспарух"	21	467	240	223	0	1
Добрич	Добрич	Основно училище "Христо Смирненски"	9	163	88	66	1	4
Добрич	Добрич	Основно училище "Христо Ботев"	22	475	222	250	0	0

Добрич	Добрич	Спортно училище Георги Стойков Раковски"	8	165	40	5	101	19
Добрич	Добрич	Средно училище "Димитър Талев"	25	554	223	201	69	59
Добрич	Добрич	Средно училище "Свети Климент Охридски"	41	938	265	358	108	204
Добрич	Добрич	Средно училище "Любен Каравелов"	30	442	163	147	68	59
Добрич	Добрич	Средно училище "Петко Рачов Славейков"	36	794	360	305	63	64
Добрич	Добрич	Средно училище "Свети свети Кирил и Методий"	27	611	226	233	73	75
Добрич	Добрич	Природоматематическа гимназия "Иван Вазов"	17	421	32	11	222	156
Добрич	Добрич	Езикова гимназия "Гео Милев"	22	558	1	0	206	351
Добрич	Добрич	ПГТС "Михаил Василиевич Ломоносов"	10	165	0	0	127	36
Добрич	Добрич	ПГВМ "Проф. д-р Георги Павлов"	11	217	1	1	97	118
Добрич	Добрич	Финансово-стопанска гимназия "Васил Левски"	17	437	1	1	201	234
Добрич	Добрич	Професионална гимназия по аграрно стопанство	13	221	2	0	196	21
Добрич	Добрич	Професионална гимназия по туризъм "П. К. Яворов"	19	414	0	1	187	221
Добрич	Добрич	Частно основно училище "Мария Монтесори"	10	92	49	31	0	2
Добрич	Добрич	Сдружение "ЧПГТП Райко Цончев"	14	132	0	3	71	58
Добрич	Добрич	ЧСУППЧЕМ "Леонардо да Винчи"	16	91	24	19	26	22
Добрич	Добрич	ПГТОЛП	14	289	2	1	165	111
Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Добричка	Батово	Основно училище "Отец Паисий"	7	83	38	43	2	0
Добричка	Божурово	Основно училище "Васил Левски"	4	47	24	20	3	0
Добричка	Ведрина	Основно училище "Свети Свети Кирил и Методий"	4	30	14	14	0	2
Добричка	Дончево	Основно училище "Св. св. Кирил и Методий"	4	22	8	8	4	1
Добричка	Житница	Основно училище "Стефан Караджа"	4	52	25	24	3	0

Добричка	Карапелит	Средно училище "Никола Вапцаров"	13	163	53	54	29	20
Добричка	Ловчанци	Основно училище " Неофит Рилски "	4	28	14	13	1	0
Добричка	Овчарово	Основно училище "Отец Паисий"	4	38	17	20	1	0
Добричка	Победа	Обединено училище "Добри Войников"	10	106	36	41	17	12
Добричка	Смолница	Основно училище "Климент Охридски"	4	25	12	13	0	0
Добричка	Стефаново	Обединено училище "Пейо Крачолов Яворов"	5	48	18	26	1	3
Добричка	Стожер	Основно училище "Христо Ботев"	7	107	43	56	3	5
Добричка	Хитово	Основно училище "Васил Левски"	4	38	21	15	0	0

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Каварна	Белгун	Основно училище "Свети Свети Кирил и Методий"	7	45	22	21	2	0
Каварна	Каварна	ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ЙОРДАН ЙОВКОВ"	18	291	158	123	5	2
Каварна	Каварна	Средно училище "Стефан Караджа"	24	529	141	156	100	129
Каварна	Каварна	ПЗГ "Климент Аркадиевич Тимирязев"	10	163	1	0	109	51

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Крушари	Коритен	Основно училище "Васил Левски"	4	29	15	12	0	1
Крушари	Крушари	Средно училище "Христо Смирненски"	12	190	66	47	41	33
Крушари	Лозенец	Основно училище "Отец Паисий"	4	41	15	24	1	0

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Тервел	Безмер	Основно училище "Паисий Хилендарски"	7	66	34	28	1	3
Тервел	Зърнево	Основно училище "Христо Ботев"	7	55	31	22	0	0
Тервел	Каблешково	Начално училище "Христо Ботев"	4	38	15	16	0	0
Тервел	Коларци	Обединено училище "Д-р Петър Берон"	8	57	21	25	4	3
Тервел	Нова Камена	Основно училище "Отец Паисий"	4	41	16	23	1	0
Тервел	Орляк	Обединено училище "Васил Друмев"	7	73	32	22	14	5
Тервел	Тервел	Средно училище " Йордан Йовков "	21	499	207	169	52	67
Тервел	Тервел	ПГТО "Дочо Михайлов"	15	230	3	3	125	93

Община	Населено място	Име на институция	Общ брой паралелки	Общ брой ученици	Брой момчета 7-13 години в училище	Брой момичета 7-13 години в училище	Брой момчета 14-18 години	Брой момичета 14-18 години
Шабла	Дуранкулак	Основно училище "Свети Климент Охридски"	6	41	24	12	1	1
Шабла	Шабла	Средно училище "Асен Златаров"	12	222	69	60	50	42

На територията на област Добрич се организират дейности за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците в следните ДГ, училища, ЦПЛР и ЦСОП

Община	ДГ	училища	ЦПЛР	ЦПЛР-ученическо общежитие	ЦСОП	Брой деца/ученици	Брой педагогически специалисти
Балчик	11	6	1	0	1	2308	217
Генерал Тошево	9	7	1	1	0	1455	177
Добрич	12	24	0	1	1	11088	1055
Добричка	30	13	0	0	0	1512	200

Каварна	5	4	1	0	1	1632	175
Крушари	1	3	1	0	0	373	55
Тервел	9	8	1	0	0	1688	203
Шабла	1	2	1	0	0	463	54

Дейностите, които се организират от ЦПЛР на територията на област Добрич, целят включване на децата и учениците в организирани обучителни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности на общинско, областно, национално и международно равнище, включително през ваканциите. Това дава възможност на децата и учениците да участват в организирани групи за занимания по интереси в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство.

В Центровете за специална образователна подкрепа извършват:

*диагностична, рехабилитационна, корекционна и терапевтична работа с деца и ученици, за които оценката на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование е установила, че съобразно образователните им потребности може да се обучават в център за специална образователна подкрепа;

*педагогическа и психологическа подкрепа;

* прилагане на програми за подкрепа и обучение за семействата на децата и учениците

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование извършва: *организационно и методическо подпомагане на детските градини и училищата по отношение на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците;

*квалификация на педагогическите специалисти във връзка с приобщаващото образование и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и учениците; *осигурява ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности в случаите, уредени в ЗПУО и Наредбата за Приобщаващо образование.

Ресурсът от специалисти, с който центърът разполага с логопеди, психолози, арт терапевт, сензорен терапевт, монтесори терапевти. Оказват постоянна методическа подкрепа при стартиране и приключване на учебната година : участия в заседания на ЕПЛР; План за подкрепа; създаване на условия за мероприятия, предложения за реализация и постигане на добри резултати. Инициират актуализиране на Плановете за подкрепа на деца /ученици. Добро взаимоотношение и сътрудничество с учителите от училища и детски градини.

Ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП от специалисти назначени в РЦПППО-Добрич

община	*бр. деца/ ученици*	*детски градини*	*основни училища*	*обединени училища*	*средни училища*	*професионални гимназии*
Балчик	51	28	9		14	
Генерал Тошево	20	3	9		4	4
Добрич	161	54	32	7	19	49
Добричка	56	12	34	6	4	
Каварна	33	17	8			8
Крушари	1		1			
Тервел						
Шабла	12	3	3		6	
общо	***334***	***117***	***96***	***13***	***47***	***61***

Извършени обучения и информационни семинари от специалистите на РЦПППО гр. Добрич по общини във връзка с насоки за прилагане на Картата за функционална оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности :

Община	**Брой проведени обучения и информационни семинари**	**Брой обучени педагогически специалисти**
Добрич	12	126
Добричка	6	49
Генерал Тошево	2	9
Тервел	1	5
Крушари	1	2
Шабла	2	18
Каварна	2	5
Балчик	4	41

Учебни заведения със специалисти назначени по бюджет и по проекти

ОБЩИНА/НАСЕЛЕНО МЯСТ	УЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ	ЛОГОПЕДИ	ПСИХОЛОЗИ/	РЕСУРСНИ УЧИТЕЛИ
Добрич, гр. Добрич	ОУ „Стефан Караджа“	1	1	2
	ОУ „Христо Ботев“	1	1	1
	СУ „Димитър Талев“	1	1	2
	СУ „Любен Каравелов“	1	2	2
	СУ „П. Р. Славейков“	1		
	СУ „Св. Св. Кирил и Методий“	1	2	1
	ПГТ „Пейо Яворов“		1	
	ПГАС		1	
	ДГ №8	1		
	ДГ №17	1	1	1
	ДГ №23	1	1	1
	ДГ №25	1	1	1
	ДГ №26	1	1	
	ДГ №32	1	1	1
	СУ „Св. Климент Охридски“	2	2	2
Крушари, с. Крушари	СУ „Христо Смирненски“		1	1
Генерал Тошево, гр. Генерал Тошево	СУ „Никола Вапцаров“	1	1	1
Каварна, гр. Каварна	СУ „Стефан Караджа“	1	1	1
Тервел , гр. Тервел	СУ „Йордан Йовков“		1	1
Тервел, гр. Тервел	ДГ „Детелина“		1	1
			1	
Тервел, гр. Тервел	ПГТО „Дочо Михайлов“		0,5	0,5
Балчик, гр. Балчик	ДГ „Чайка“	1	1	
			1	

Цели и групи, мерки и дейности за периода 2024-2026:

1. ***Преодоляване на регионалните, социално-икономическите и други бариери за достъп до образование:***

- Поддържане на оптимална мрежа от детски градини и училища;
- Изграждане на нови и реконструиране на съществуващи училищни сгради за преминаване на едносменно обучение;
- Подпомагане на храненето, предоставяне на месечни и еднократни стипендии, познавателни книжки, учебници и учебни комплекти и достъп до образователни ресурси, осигуряване на целодневна организация на учебния ден, съгласно действащите нормативни разпоредби;
- Осигуряване на безплатен, безопасен и екологичен транспорт на децата/учениците до образователни институции;
- Разширяване на обхвата на безплатния транспорт за учениците от професионалните училища;
- Осигуряване на качествени и модерни условия за живот и учене/самоподготовка в ученическите общежития;
- Изграждане на достъпна архитектурна среда в образователните институции;
- Устойчивост и надграждане на подкрепата за детските градини и училищата с концентрация на деца и ученици от уязвими групи, включително роми с оглед привличане на учители за работа в тях и повишаване качеството на образованието;
- Устойчивост на мерките за подкрепа на дейността на центровете за подкрепа за личностното развитие;
- Насърчаване на училищни партньорства между училища с различен профил от градски и селски райони.

2. ***Взаимодействие с деца и родители за създаване на положително отношение към образованието:***

- Разработване и прилагане на модели на взаимодействие дете/ученик –родители–учители –медиатори/социални работници за превенция на отпадането от образователната система;
- Разработване и прилагане на конкретни дейности за съвместна работа на деца и родители в и извън детската градина;
- Въвеждане и прилагане на семейни програми, насочени към разясняване на ползите и на задълженията за включване в образование, към повишаване уменията на родителите за грижа и подкрепа на децата и за взаимодействие с институциите;
- Организиране на общи дейности по интереси, честване на празници, благотворителни акции и други събития за създаване на положително отношение към образованието;
- Съвместна работа между родители и учители за адаптиране на децата към образователната система и създаване и развиване на мотивация за учене;
- Предоставяне на интегрирани услуги в детските градини и училищата и споделяне на добри практики за междусекторни услуги за образователна, социална и здравна подкрепа;

- Подкрепа на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система, в т.ч. проследяване на всеки случай на дете/ученик при пътуване и миграция и/или в риск от отпадане, както и подобряване на междуинституционалния обмен на информация;
- Увеличаване броя на образователните медиатори, педагогическите съветници, психолозите и социалните работници в екипите за обхват към образователните институции.

3. Подкрепа на развитието на специалистите в системата на предучилищното и училищното образование.

- Повишаване компетентностите на учителите, образователните медиатори, педагогическите съветници, психолози, кариерни консултанти, ресурсни учители, логопеди, социални работници (вкл. чрез споделяне на опит и взаимно учене) за успешно включване и пълноценно участие на децата/учениците в образователния процес;
- Повишаване на компетентностите на учителите, педагогическите съветници, психолозите, образователните медиатори и кариерните консултанти за работа в мултикултурна образователна среда;
- Разработване и изпълнение на програми за подкрепа на учители за адаптирането им в детски градини, училища и ЦПЛР с концентрация на деца/ученици от уязвими групи, включително роми;
- Осигуряване на възможности за повишаване на квалификацията на непедагогическите специалисти;
- Изграждане на мрежа за професионална подкрепа и обмен на добри практики между образователни медиатори, кариерни консултанти, помощници на учителя и на помощник-възпитателите;
- Подкрепа на професионалните умения на непедагогическите специалисти във всички степени и етапи на предучилищното и училищното образование за работа със семействата.

4. Прилагане на индивидуален подход към потребностите на всяко дете и на всеки ученик.

- Регламентиране на възможността за включване на повече педагогически специалисти съобразно необходимостта в група/паралелка с оглед отделяне на повече внимание и грижи;
- Прилагане на приобщаващи грижи и на модели за адаптация и плавен преход на детето/ученика към условията в детската градина и в училището, както и на прехода между отделните етапи и степени;
- Подкрепа на учителите за прилагане на индивидуален подход и за персонализиране на обучението за всяко дете/ученик съобразно индивидуалните му потребности, напредъка и възможностите за разгръщане на пълния му потенциал;
- Използване на възможностите на дигиталните технологии и изкуствения интелект при персонализацията на обучението;
- Споделяне на добри практики при прилагането на индивидуален подход при обучението на децата/учениците.

5. ***Подкрепа за пълноценно участие в образователния процес на деца и ученици със специални образователни потребности.***

- Функционално оценяване на образователните потребности на децата/учениците със специални образователни потребности и хронични заболявания;
- Разработване и прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие, за индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
- Обогатяване на специализираната подкрепяща образователна среда –оборудване и обзавеждане на ресурсни, сензорни и др. кабинети, съобразно нуждите на децата и учениците;
- Осигуряване на образователни ресурси за безвъзмездно ползване за учениците със сензорни увреждания от I до XII клас;
- Осигуряване на необходимата техника за провеждане на учебния процес на децата/учениците със специални образователни потребности;
- Създаване и използване на адаптирани отворени образователни ресурси за деца/ученици със специални образователни потребности.

6. ***Образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, на търсещи или получили международна закрила и мигранти.***

- Насърчаване на десегрегацията на училищата и формиране на подкрепяща обществена среда, междуучилищни дейности, създаване на партньорство с местните общности и Гражданския сектор, допълнителна работа с учениците и с родителите, насърчаване участието на родителите в образователния процес в мултикултурна среда;
- Цялостна подкрепа за достъп до образование на децата и учениците от малките населени места (хранене, транспорт, учебници);
- Прилагане на политики за толерантност и уважение към културните различия и ефективно междукултурно взаимодействие, за преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност;
- Подкрепа за повишаване на обхвата в средно образование и във висше образование на представители на уязвимите групи, включително роми. Приемане и обучение в държавните и общинските детски градини и училища на малолетните и непълнолетните чужденци, търсещи или получили международна закрила.

7. ***Подкрепа за пълноценно участие в образователния процес на деца и ученици с изявени дарби.***

- Взаимодействие между училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие за ранно откриване на талантите и способностите на всяко дете и ученик и насърчаване на развитието и реализацията им чрез училищните екипи за подкрепа;
- Осигуряване на достъп до занимания по интереси за деца от малки населени места или слабо развити икономически райони;
- Равнопоставен достъп до спортна и културна инфраструктура и обучение;
- Осигуряване на морална и материална подкрепа за деца с изявени дарби за високи постижения в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

8. ***Превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация в образователните институции.***

- Включване на деца/ученици в риск в групи за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти по ненасилствен начин;
- Оказване на психологическа и педагогическа подкрепа за децата, учениците и родителите;
- Квалификация на педагогическите специалисти за управление на конфликти, справяне с агресията, дискриминацията и насилието;
- Изпълнение на инициативи за повишаване на толерантността, за намаляване на агресията и кибертормоза;
- Създаване на центрове по медиация за справяне с агресията, в които медиатори са ученици и учители;
- Споделяне на успешни училищни политики за превенция и намаляване на агресията и тормоза и недопускане на дискриминация;
- Изграждане/модернизиране на системи за сигурност и контрол на достъпа в детските градини и училищата;
- Формиране на компетентности за междукултурен диалог, провеждане на кампании за толерантност и намаляване на агресията на учениците;
- Разработване и прилагане на модели на взаимодействие дете/ученик –родители –учители/психолози за превенция и намаляване на агресията и тормоза в училище.

9. ***Разширяване на възпитателната функция на образователните институции.***

- Изпълнение на програми за възпитателна работа, вкл. споделяне на модели за възпитателни взаимодействия в образователния процес;
- Споделяне на добри практики и иновации във възпитателната дейност на образователните институции;
- Формиране на нагласи за приемане на различията между децата и учениците, основани на раса, народност, етническа принадлежност, произход, религия;
- Подкрепа на дейността на ученическите съвети и ученическото самоуправление в училищата;
- Засилване на диалога и взаимодействието с родителите и включването им в дейностите на образователните институции.

10. ***Прилагане на модели и инструменти за приобщаващо образование на деца и ученици.***

- Прилагане на карта за функционална оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности и с хронични заболявания във връзка с прилагането на Международната класификация за функционирането на човека, увреждания и здравето на деца;
- Прилагане на инструмент за идентифициране на маркери на риск при деца и ученици и за определяне на възможности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в риск по смисъла на ЗПУО;
- Прилагане на инструмент за откриване на дарбите и за определяне на възможности за стимулирането им чрез допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби;

- Прилагане на инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система и за диференциран подход при определяне на потребностите им от предоставяне на обща подкрепа от допълнително обучение по учебни предмети.

11.Осъществяване на дейности за личностно развитие на децата и учениците от институциите в системата на предучилищното и училищното образование по проекта чрез:

- Прилагане на модели/програми/гъвкави форми на обучение и т.н., разработени от педагогическите специалисти в детските градини и училищата по проекта, в т.ч. за по-лесна проходимост между образователните етапи на подкрепените деца и ученици, чрез иновативни адаптивни подходи за включване в образователния процес и за осъществяване на приобщаващо образование.
- Алтернативни модели в детските градини и училищата за работа с деца и ученици с изявени дарби, включително за подпомагане за участие в пленери, обучителни и тренировъчни лагери, в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания, в т.ч. чрез еднократни стипендии.
- Дейности за стимулиране овладяването на ключови компетентности и за формиране на личностни качества и социални компетентности чрез прилагане на компетентностния подход с цел подготовка за самостоятелен и независим живот и за личностна реализация.
- Осигуряване на допълнителен персонал от педагогически специалисти и от други специалисти, в т.ч. помощници на учителя, в детските градини и училищата по проекта за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици.

12. Дейности за семейна подкрепа в процеса на приобщаващото образование в детските градини и училищата.

- Психологическа подкрепа на родители за превенция на насилието и преодоляването на проблемното поведение на децата и учениците, вкл. създаване на групи за подкрепа и взаимопомощ в детските градини и училищата по проекта.
- Работа с родителите от групи/класове, в които има деца и ученици с различни затруднения при ученето и участието, за формиране на толерантна среда, за насърчаване на недискриминацията и др.
- Кампании за превенция на насилието и тормоза в детските градини и училищата, за утвърждаване на позитивна дисциплина и прилагане на подходи за мотивация и преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците.

ЕФЕКТИВНО ВКЛЮЧВАНЕ, ТРАЙНО ПРИОБЩАВАНЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ:

Ще продължи изпълнението и надграждането на политиките за осигуряване на ранен и равен достъп до образование, превенция на отпадането и реинтеграция в образователната система. Приоритетно ще се изпълняват мерки, насочени към гарантиране на устойчивост на процеса на образователна интеграция, намаляване на неравенствата, насърчаване на социалното включване, мотивация на деца и родители за образование, системна работа с родителите за привличането им като пълноценни участници в образователния процес.

Ще бъдат изпълнявани мерки за разширяване на възможностите за ефективно приобщаване на деца/ученици със специални образователни потребности, от уязвими групи, включително роми, на търсещи или получили международна закрила и мигранти.

Ще се засили сътрудничеството между институциите от системата на предучилищното и училищното образование с държавните и местните органи в социалната и здравната сфера, с образователните медиатори, родителите и местните общности.

Ще се осигурява приобщаваща, подкрепяща, сигурна и безопасна образователна среда за провеждане на ефективен образователен процес, за опазване и укрепване здравето на децата и учениците и за тяхното пълноценно личностно развитие.

КООРДИНИРАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ.

Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците се изпълнява от институциите, които работят на територията на област Добрич и са ангажирани с осигуряване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците.

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл.197, ал .1 и 2 от ЗПУО, всяка община разработва общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общински я съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие.

Информация за изпълнените дейностите и постигане на критериите за оценка на изпълнението на Областната стратегия се внася в Областна администрация - Добрич от общините три месеца преди изтичане на срока на Областната стратегия.

Неразделна част към Областната стратегия са предоставените Анализи на осемте общински администрации, намиращи се на територията на Област Добрич: ***Добрич - град, Добричка, Балчик, Каварна, Шабла, Генерал Тошево, Тервел и Крушари.***